

Promemorian ”Enhetliga sekretessbestämmelser i Statens haverikommissions verksamhet” (Li2024/01233)

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria och får anföra följande.

Sammanfattning

I promemorian lämnas två förslag om ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (OSL) som är kopplade till lagen om undersökning av olyckor (1990:712).

Det första förslaget innebär att den sekretess som gäller för sjöolyckor ska gälla för alla typer av olyckor som omfattas av den sistnämnda lagen.

Det andra förslaget innebär att en ny sekretessbestämmelse införs för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar eller bedömningar enligt samma lag.

TU avstyrker båda förslagen.

TU tillstyrker att meddelarfrihet ska gälla.

Förslaget om breddad sekretess

I promemorian föreslås att den sekretess som gäller för sjöolyckor ska gälla för alla typer av olyckor (luftfartsolyckor, järnvägsolyckor och vägtrafikolyckor) som omfattas av lagen om undersökning av olyckor.

Det är en omfattande utvidgning av sekretessen och därmed en begränsning av allmänhetens och medias möjligheter till insyn och granskning när det gäller luftfarts-, järnvägs- och vägtrafikolyckor.

När sådana olyckor inträffar finns ofta ett stort allmänintresse av att få reda på vad som hänt, varför, myndighetsinsatser, ansvarsförhållanden m m.

Några närmare resonemang kring betydelsen av insyn förs inte i promemorian. I stället synes det tyngsta argumentet vara att "enhetliga sekretessregler bör gälla" och att det ska vara "lätt att tillämpa" dem.

Det kan framstå som något av en teknikalitet att hänvisa till behovet av "enhetlighet", men i själva verket är det alltså en betydande breddning av de typer av uppgifter som kan komma att omfattas av sekretess. Då något annat behov av att utvidga sekretessen vid den här typen av olyckor inte visats avstyrker TU förslaget.

Förslaget om ny sekretess till skydd för enskildas personliga och ekonomiska förhållanden

Promemorian andra förslag innebär att en helt ny sekretessbestämmelse införs för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden som hänför sig till myndighets verksamhet som avser undersökningar eller bedömningar enligt lagen om undersökning av olyckor.

De uppgifter som avses gäller inte bara namn, kontaktuppgifter, hälsotillstånd m m utan även uppgifter om hur någon till exempel agerat i olyckssituationen liksom att en viss person lämnat vissa uppgifter.

Inte heller rörande detta förslag förs några resonemang om betydelsen av insyn. Det konstateras kort att "Allmänintresset av insyn är inte heller lika stort när det gäller uppgifter om enskilda som i fråga om myndigheters verksamheter" och detta läggs till grund för att föreslå att bestämmelsen ska ha ett omvänt skaderekvisit, d v s med en presumtion för sekretess. Som TU konstaterat i många andra lagstiftningsärenden innebär det i praktiken så gott som alltid en absolut sekretess.

Mot den bakgrunden avstyrker TU den föreslagna bestämmelsen. I andra hand förordar TU att den utformas med ett rakt skaderekvisit, d v s med en presumtion för offentlighet.

Meddelarfriheten

I promemorian konstateras att det inte finns några skäl att inskränka meddelarfriheten med anledning av de aktuella förslagen.

TU tillstyrker den bedömningen.

Stockholm den 14 oktober 2024

TU

Johan Taubert
VD

Per Hultengård
Jurist